Повелба од Бангкок за унапредување на здравјето во глобализираниот свет

Вовед

Опфат

Повелбата од Бангкок ги идентификува постапувањата, обврските и заложбите кои се неопходни за справување со одредниците на здравјето во глобализираниот свет преку унапредување на здравјето.

Цел

Со Повелбата од Бангкок се потврдува дека политиките и партнерствата за зајакнување на заедниците, и за подобрување на здравјето и здравствената рамноправност треба да имаат централно место во развојот на глобално и национално ниво.

Повелбата од Бангкок претставува дополнување и надградба над вредностите, принципите и акциските стратегии за унапредување на здравјето, кои се воспоставени со *Повелбата од Отава за унапредување на здравјето* и препораките од последователните глобални конференции за унапредување на здравјето, кои беа потврдени од страна на државите членки преку Светското здравствено собрание.

Целни групи

Повелбата од Бангкок се однесува на луѓето, групите и организациите кои имаат клучно место за постигнување на здравје, вклучително:

• владите и политичарите на сите нивоа
• граѓанското општество
• приватниот сектор
• меѓународните организации и
• заедницата за јавно здравје.

Унапредување на здравјето

Обединетите Нации признаваат дека уживањето на највисокиот можен достапен стандард на здравје е едно од основните права на секое човечко суштество без дискриминација.

Унапредувањето на здравјето се заснова на ова клучно човеково право и нуди позитивен и инклузивен концепт за здравјето како одредница за квалитетот на живот и вклучување на менталната и духовната благосостојба.

Унапредувањето на здравјето е процес со кој на луѓето им се овозможува да ја зголемат контролата врз своето здравје и одредниците за здравје, и на тој начин да го подобрат своето здравје. Тоа е клучната функција на јавното здравје и придонесува кон работата за справување со преносливите и непреносливите болести и други закани по здравјето.

Справување со одредниците за здравје

Променет контекст

Глобалниот контекст за унапредување на здравјето значително се измени од подготовката на *Повелбата од Отава*.

Критични фактори

Некои критични фактори кои сега влијаат врз здравјето се:

• зголемување на неправичноста во и помеѓу земјите
• нови обрасци на потрошувачка и комуникација
• комерцијализација
• глобални еколошки промени, и
• урбанизација.

Други предизвици

Други фактори кои влијаат на здравјето вклучуваат рапидни и честопати штетни социјални, економски и демографски промени кои влијаат на работните услови, средината за учење, семејните обрасци, и културата и социјалната структура на заедниците.

Влијанијата врз мажите и жените се различни. Ранливоста на децата и исклученоста на маргинализираните, инвалидни и домородни народи се имаат зголемено.

Нови можности

Глобализацијата отвара нови можности за соработка за да се подобри здравјето и да се намалат транснационалните здравствени ризици; таквите можности вклучуваат:

• зајакната информатичка и комуникациска технологија, и
• подобрени механизми за глобално управување и споделување на искуства.

Кохерентност на политики

За управување со предизвиците на глобализацијата, политиката мора да биде кохерентна низ сите:

• нивоа на влада
• тела на Обединети Нации, и
• други организации, вклучително и приватниот сектор.

Таа кохерентност ќе ја зајакне усогласеноста, транспарентноста и отчетноста во однос на меѓународните договори и спогодби кои влијаат на здравјето.

Остварен напредок

Напредокот е остварен во однос на поставувањето на здравјето во центарот на развојот, на пример преку Милениумските развојни цели, тука уште многу останува да се постигне; активното учество на граѓанското општество е клучно за овој процес.

Стратегии за унапредување на здравјето во глобалниот свет

Ефективни интервенции

За напредок кон поздрав свет потребно е силно политичко постапување, пошироко учество и одржливо застапување.

Унапредувањето на здравјето има утврден репертоар на докажани ефективни стратегии кои треба целосно да се искористуваат.

Потребни акции

За да се оствари понатамошен напредок во спроведувањето на овие стратегии, сите сектори и средини мора да постапуваат за:

- да се **застапуваат** за здравје кое се заснова на човекови права и солидарност
- да **инвестираат** во одржливи политики, акции и инфраструктура за справување со одредниците на здравјето
- да се **гради капацитетот** за развој на политики, лидерство, пракса за унапредување на здравјето, пренесување на знаењето и истражувања, и литература за здравје
- да се подготви **регулатива и легислатива** за да се обезбеди висок степен на заштита од штети и да се овозможи еднаква можност за здравје и благосостојба на сите луѓе
- **партнерство и градење на сојузи** со јавноста, приватните, невладините и меѓународните организации и граѓанското општество за да се создадат одржливи активности.

Обврски за Здравје за сите

Објаснување

Здравствениот сектор има клучна водечка улога во градењето на политики и партнерства за унапредување на здравјето.

Интегрираниот пристап за политики во рамки на владата и меѓународните организации, како и обврзаност за работа со граѓанското општество и приватниот сектор и ширум разни средини, се од суштинско значење доколку се сака да се постигне напредок во работата со детерминантите на здравјето.

Клучни обврски

Четирите клучни обврски за унапредување на здравјето:

1. имаат централно место во глобалната развојна агенда
2. се клучна одговорност за сите во владата
3. претставуваат клучна фокусираност на заедниците и граѓанското општество
4. услов за добра корпоративна пракса.

1. Унапредувањето на здравјето да добие централно место во глобалната развојна агенда

Потребни се силни меѓувладини договори со кои се зголемува безбедноста на здравјето и колективното здравје. Владата и меѓународните тела мора да постапуваат за да се затвори јазот во здравјето помеѓу богатите и сиромашните. Потребни се ефективни глобални механизми за управување со здравјето за справување со сите штетни последици од:

• трговија
• производи
• услуги, и
• маркетиншки стратегии.

Унапредувањето на здравјето мора да стане интегрален дел од домашната и надворешната политика и меѓународните односи, вклучително во ситуации на војна и конфликти.

За тоа се потребни активности со кои се промовира дијалогот и соработката помеѓу националните држави, граѓанското општество и приватниот сектор. Тие заложби може да се надградат на примерот на постоечките договори како што е Рамковната конвенција за контрола на тутунот на Светската здравствена организација.

2. Унапредувањето на здравјето да стане клучна одговорност на сите од владата

Сите власти на сите нивоа мора да се справат со лошото здравје и нееднаквостите како итно прашање бидејќи здравјето е главна одредница за социоекономскиот и политичкиот развој. Локалните, регионалните и националните власти мора да:

- дадат приоритет на инвестициите во здравството, во и надвор од здравствениот сектор

- обезбедат одржливо финансирање за унапредувањето на здравјето. За да го обезбедат тоа, сите нивоа на владата треба да ги направат експлицитни последиците по здравјето во политиките и законите, со примена на алатки како што е проценка на влијанието врз здравјето фокусирано на правичноста.

---

3. Унапредувањето на здравјето да стане клучен фокус на заедниците и граѓанското општество

Заедниците и граѓанското општество честопати имаат водство во иницирањето, оформувањето и спроведувањето на унапредувањето на здравјето. Тие треба да имаат права, ресурси и можности за да им се овозможи нивните придонеси да се зголемат и одржат. Во помалку развиените заедници, поддршката за градење на капацитетите е особено важна.

Добро организираните и зајакнати заедници се високо ефективни во определувањето на нивното здравје, и се способни да ги направат владите и приватниот сектор отчетни за здравствените последици од нивните политики и практики.

Граѓанското општество треба да ја искористи својата моќ на пазарите за да се даде предност на добрата, услугите и уделите на компаниите што претставува пример за корпоративна општествена одговорност.

Проекти кои се засновани во заедницата, групи во граѓанското општество и женски организации ја имаат покажано нивната ефективност во унапредувањето на здравјето, и обезбедуваат модели за пракса за останатите кои може да ги следат.

Асоцијациите на здравствените професионалци можат да дадат посебен придонес.

---

4. Унапредувањето на здравјето да стане услов за добра корпоративна пракса

Корпоративниот сектор има директно влијание врз здравјето на луѓето и на одредниците на здравјето преку влијанието на:

- локалната средина
- националната култура
- животната средина, и
- дистрибуцијата на богатство.

Приватниот сектор, како останатите работодавачи и неформалниот сектор, имаат одговорност да обезбедат здравје и безбедност на работното место, и да го унапредуваат здравјето и добросостојбата на вработените, нивните семејства и заедници.

Исто така, приватниот сектор може да придонесе кон олеснување на пошироките глобални влијанија врз здравјето, како оние што се поврзуваат со глобалните еколошки промени преку постапување согласно на локалните национални и меѓународни регулативи и договори со кои се унапредува и штити здравјето. Етички и одговорни деловни практики и фер трговија претставуваат пример за тип на деловна пракса која треба да биде поддржана од потрошувачите и граѓанското општество, и преку владини иницијативи и регулативи.

Глобална заложба за остварување

Сите за здравје

За исполнување на овие обврски потребна е подобра примена на проверени стратегии, како и употреба на нови поенти и иновативни реакции.

Партнерства, сојузи, мрежи и соработка даваат возбудливи и исплатливи начини за спојување на луѓето и организациите околу заеднички цели и активности за подобрување на здравјето на популацијата.

Секој сектор – меѓувладин, владин, граѓанско општество и приватен сектор – има посебна улога и одговорност.

Премостување на јазот за имплементацијата

Од усвојувањето на *Повелбата од Отава*, потпишани се значителен број на резолуции на национално и глобално ниво во поддршка на унапредувањето на здравјето, но не секогаш тие биле проследени со постапување. Учесниците на оваа конференција во Бангкок ги повикуваат државите-членки на Светската здравствена организација да го премостат јазот во имплементацијата и да се придвижат кон политики и партнерства за постапување.

Повик за акција

Учесниците на конференцијата бараат од Светската здравствена организација и нејзините држави членки, во соработка со останатите да распределат ресурси за унапредување на здравјето, да подготват планови за акција и да го следат остварувањето преку соодветни показатели и цели, и да известуваат за напредокот на редовни интервали. Од организациите на Обединетите Нации се бара да да ги истражат придобивките од развојот на Глобален договор за здравје.

Светско партнерство

Оваа Повелба од Бангкок ги поттикнува сите чинители да се придружат во светското партнерство за унапредување на здравјето, преку локално и глобално ангажирање и постапување.

Обврска за подобрување на здравјето

Ние, учесниците на 6-та глобална конференција за унапредување на здравјето во Банког, Тајланд, се залагаме за унапредување на овие активности и обврски за подобрување на здравјето.

11 август 2005

Белешка:

Оваа повелба ги содржи сите ставови на една меѓународна група на експерти, учесници на 6-та глобална конференција за унапредување на здравјето, Бангкок, Тајланд, август 2005, и не ги претставува одлуките или наведената политика на Светската здравствена организација.